

Viite:

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 9.3.2026, VN/36213/2025

Asia:

Hallituksen esitys yhdyskuntarakentamislainsäädännön eriksi siihen liittyviksi laeiksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi yhdyskuntarakentamislainsäädännön eriksi siihen liittyviksi laeiksi. Yhdyskuntarakentamislain valmistelun tarkoituksena on uudistaa säännökset, jotka koskevat kuntien katujen ja muiden yleisten alueiden suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa, teknisten verkkojen sijoittamista kuntien yleisille alueille, katutöiden ohjaamista sekä hulevesiä koko rakennetussa ympäristössä.

Kunnallinen itsehallinto ja rahoitusperiaate

Esityksessä todetaan, että sääntelyllä on merkitystä Suomen perustuslain 121 §:ssä turvatun kunnallisen itsehallinnon kannalta. Ehdotettu yhdyskuntarakentamislaki kokoa ja osin uudistaa kuntien tehtäviä yleisten alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa.

Esitetty sääntely lisää kuntien vastuita ja velvoitteita useilla osa-alueilla. Sääntelyjärjestysperusteluissa kunnallisen itsehallinnon ja erityisesti rahoitusperiaatteen näkökulma jää kuitenkin melko yleiselle tasolle. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on vakiintuneesti korostettu, että kunnille asetettavien uusien tehtävien ja velvoitteiden tulee olla

suhteessa niiden rahoituksellisiin edellytyksiin. Sääntämisympäristöperusteluja on tältä osin perusteltua täydentää arvioimalla sääntelyn kokonaisvaikutuksia kunnalliseen itsehallintoon ja rahoitusperiaatteen toteutumiseen eli millaisia taloudellisia ja organisatorisia vaikutuksia uusilla tai täsmennyillä velvoitteilla on kuntien tosiasiallisiin edellytyksiin suoriutua säädetyistä tehtävistä.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä ympäristöministeriölle ehdotetaan annettavaksi valtakunnallinen ohjaus- ja kehittämisrooli kuntien yleisten alueiden ja hulevesien hallinnan osalta. Sääntämisympäristöperusteluissa ei kuitenkaan yksityiskohtaisesti arvioida, missä määrin ohjaus vaikuttaa ja voi mahdollisesti tosiasiallisesti myös kaventaa kuntien harkintavaltaa. Tätä näkökulmaa on aiheellista avata sääntämisympäristöperusteluissa nykyistä selkeämmin.

Asetuksenantovaltuudet

Esityksessä todetaan, että lakiehdotus sisältää asetuksenantovaltuuksia ja että ne on tarkoitus sitoa lain perussäännöksiin perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla. Asetuksenantovaltuuksien ja suunniteltujen asetusten sisältöä ei kuitenkaan ole tuotu esille eikä niiden täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta ole arvioitu esityksen sääntämisympäristöperusteluissa, minkä vuoksi lakiehdotuksen suhdetta perustuslain 80 §:ään ei ole tältä osin mahdollista arvioida.

Sääntämisympäristöperusteluja on tältä osin välttämätöntä täydentää esityksen jatkovalmistelussa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Janne Salminen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama